

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Державний заклад
«Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К.Д. Ушинського»
Нерубайський академічний ліцей №1 Нерубайської
сільської ради Одеського району Одеської області
Одеський приватний заклад освіти «Тіква–Ор Самеах»

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
II ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ
«МОДЕРНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ
В СУЧАСНИХ ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ»**

Одеса – 2025

УДК 371

ББК 74

Рекомендовано до друку Вченою Радою Державного закладу
«Південноукраїнський національний педагогічний університет імені
К.Д. Ушинського»

Протокол № 11 від 27 лютого 2025 року

Модернізація освітнього процесу в сучасних закладах освіти:
збірник матеріалів II Всеукраїнської науково-практичної конференції
(м. Одеса, Україна, 20-21 лютого 2025 року). Редколегія: І.А.Княжева,
Т.І.Койчева, Т.Ю. Осипова, О. А. Галіцан, І. О. Бартенєва,
О.П.Ноздрова, І.С.Артемєєва, П.П.Кинєва. Одеса: Університет
Ушинського, 2025. 225 с.

Рецензенти:

Доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри
педагогіки Державного закладу «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К.Д.Ушинського» Ірина Анатоліївна
Княжева

Кандидат педагогічних наук, доцентка кафедри мовної
підготовки Одеського державного університету внутрішніх справ
Євгенія Василівна Тягнирядно

Відповідальні редактори: кандидати педагогічних наук,
доценти, доценти кафедри педагогіки Державного закладу
«Південноукраїнський національний педагогічний університет імені
К.Д.Ушинського» Оксана Павлівна Ноздрова, Ірина Олександрівна
Бартенєва

Усі матеріали збірника подаються у редакції авторів.
Відповідальність за достовірність фактів несуть автори.

© Кафедра педагогіки Університету Ушинського, 2025

© Нерубайський академічний ліцей №1 Нерубайської сільської
ради Одеського району Одеської області, 2025

© Одеський приватний заклад освіти «Тіква—Ор Sameax», 2025

ЗМІСТ

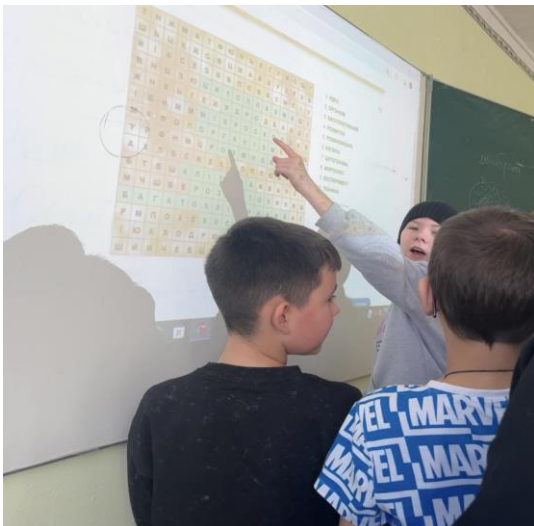
СЕКЦІЯ: КОМПЛЕКСНА СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ НЕРУБАЙСЬКОГО АКАДЕМІЧНОГО ЛІЦЕЮ № 1 – РЕАЛІЗАЦІЯ УСПІШНИХ ОСВІТНІХ ПРОЄКТІВ

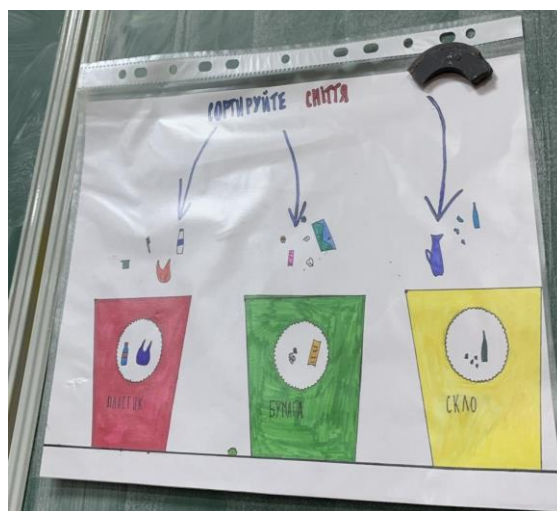
1. С.П.Зубрицька Інноваційна проєктна діяльність на засадах компетентнісно-орієнтованого підходу, парадигми діалогу культур та педагогіки толерантності – стратегія розвитку Нерубайського академічного ліцею №1	6
2. Т.М.Вівсюк Успішна реалізація освітніх проєктів в рамках Стратегії розвитку Нерубайського академічного ліцею №1	21
3. Л.А.Дунєва Розвиток творчих здібностей дітей з особливими освітніми потребами у Нерубайському академічному ліцеї №1	26
4. О.І. Долібожко Реалізація освітнього проєкту «Ми – майбутнє держави» у Нерубайському академічному ліцеї №1 – виховання громадянської свідомості, патріотизму учнів	35
5. Л.О.Войтенко Освітня проєктна діяльність як засіб формування громадянської та соціальної компетентностей учнів у Нерубайському академічному ліцеї №1	42
6. Т.В.Лєвінцева Реалізація освітнього проєкту «Партнерство з батьками заради майбутнього дітей» у Нерубайському академічному ліцеї №1	48
7. Є.В. Майструк Реалізація інклюзивної практики на уроках англійської мови в Нерубайському академічному ліцеї №1	54
8. Л.В. Маруняк Реалізація освітнього проєкту «Сучасний освітній простір: ефективна профільна освіта» у Нерубайському академічному ліцеї №1	60
9. Н.І.Маруняк Творчість – інструмент інклюзивного навчання на уроках географії у Нерубайському академічному ліцеї №1	68

Маруняк Наталія Ігорівна,
вчитель географії
Нерубайського академічного ліцею №1
Нерубайської сільської ради
Одеського району Одеської області

ТВОРЧІСТЬ – ІНСТРУМЕНТ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ НА УРОКАХ ГЕОГРАФІЇ В НЕРУБАЙСЬКОМУ АКАДЕМІЧНОМУ ЛІЦЕЇ №1

Кожна дитина – це художник.
Проблема в тому, щоб залишатися художником, коли ти
виростаєш.
Пабло Пікассо

Вступ. Інклюзивне навчання сьогодні є невід'ємною складовою сучасної освіти. Його мета – забезпечити рівний доступ до навчання для всіх учнів, незалежно від їхніх фізичних, інтелектуальних чи емоційних особливостей. У цьому контексті творчість відіграє ключову роль, адже саме вона дозволяє залучити кожного учня до активної участі в навчальному процесі.

На уроках географії творчий підхід сприяє інтеграції учнів із різними можливостями, допомагаючи їм краще зрозуміти природні явища, соціальні процеси та особливості різних регіонів світу. Як зазначає В.О. Сухомлинський: « Кожна дитина має унікальний потенціал, і завдання вчителя – створити умови для його розкриття» [1].

Виклад основного матеріалу. Творчість допомагає долати бар'єри, які виникають у процесі навчання. Це можуть бути:

- когнітивні бар'єри (розуміння складного матеріалу);
- емоційні бар'єри (страх помилок, невпевненість);
- соціальні бар'єри (комунікація у групі).

Наприклад, у процесі роботи з дітьми з особливими освітніми потребами творчі вправи сприяють розвитку впевненості у власних силах, покращують комунікацію та допомагають учням краще адаптуватися до освітнього середовища [2].

Завдяки творчості можна досягти:

- покращення засвоєння знань через використання інтерактивних методів;
- розвитку емпатії та соціальних навичок у всіх учнів;
- підвищення мотивації до навчання.

У сучасних закладах загальної середньої освіти все більше дітей з особливими освітніми потребами, що вимагає адаптації навчальних методів та підходів навчання та виховання. Викладання географії для таких учнів вимагає інтеграції інноваційних методів, які б допомагали покращити сприйняття матеріалу, підвищити рівень залученості дітей до навчального процесу та сприяли їхньому соціальному розвитку. Оскільки географія охоплює візуальні, аудіальні та практичні аспекти, це відкриває можливості для використання різних форм подачі інформації, що допомагає дітям з особливими потребами краще зрозуміти та засвоїти матеріал.

Одним із ключових аспектів є адаптація форм та методів навчання, що дозволяє кожному учню засвоювати навчальний матеріал, враховуючи його індивідуальні можливості та особливості.

Наприклад, для учнів із порушеннями слуху або зору важливим є використання зорових або тактильних матеріалів. Візуальні засоби – карти, схеми, малюнки та інфографіка – допомагають учням із порушеннями слуху краще розуміти матеріал, а рельєфні карти та тактильні моделі підходять для дітей із порушеннями зору.

Робота з дітьми з особливими потребами на уроках географії також вимагає варіативності методів. Групові та парні форми роботи дозволяють таким учням взаємодіяти з однолітками, формуючи комунікативні навички та соціальну адаптацію. Крім того, активні методи, такі як рольові ігри та моделювання ситуацій, сприяють засвоєнню матеріалу через практичні дії. Наприклад, під час вивчення теми про різні кліматичні зони вчитель може створити ігровий сценарій, де учні «подорожують» континентами, дізнаючись про особливості різних природних середовищ [1].

Індивідуалізація навчання є ще одним важливим аспектом, адже вона дозволяє підібрати відповідний темп і рівень складності для кожного учня. На уроках географії можуть використовуватися адаптивні тести та завдання різного рівня, які враховують особисті можливості дітей.

Інноваційні технології стають дієвим інструментом у навчанні дітей з особливими освітніми потребами на уроках географії. Інтерактивні карти, додатки з віртуальною реальністю, відео- та аудіоматеріали дозволяють учням залучатися до навчання через різні сенсорні канали. Наприклад, використання інтерактивних географічних платформ дозволяє учням досліджувати країни та континенти, перебуваючи у віртуальному просторі, що значно полегшує процес сприйняття інформації для дітей із когнітивними труднощами або розладами аутистичного спектру [2].

Викладання географії для учнів з особливими освітніми потребами потребує інтеграції спеціальних методів, що враховують їх індивідуальні особливості, здатність до сприйняття та засвоєння інформації. Важливим аспектом є використання моделювання природних явищ та експериментальних моделей, які дозволяють учням не лише візуалізувати складні географічні процеси, а й безпосередньо взаємодіяти з ними, що сприяє кращому розумінню та засвоєнню матеріалу. Це допомагає розвивати в учнів когнітивні навички, зокрема, логічне мислення та просторову уяву, що є важливим етапом їхнього навчання та розвитку [3].

Прикладом моделювання природних явищ і використання експериментальних моделей у навчанні географії для дітей з особливими освітніми потребами може бути створення експериментальної моделі кругообігу води в природі. Використовуючи прості матеріали, такі як прозорий контейнер, вода, тепло, учитель може продемонструвати процес випаровування, конденсації та опадів. Створюється "погода" в класі, де в умовах лабораторного експерименту учні можуть побачити, як вода перетворюється на пару, потім конденсується

на стінках контейнера у вигляді крапель води, що утворюють "опади". Це дозволяє учням з особливими освітніми потребами зрозуміти цей складний природний процес на практиці, а не тільки в теоретичному викладі.

Ще одним прикладом є моделювання вулканічного виверження, де учні можуть самостійно спостерігати за процесом за допомогою простої хімічної реакції між содою та оцтом. Створюється модель вулкана з картону, заповнюється він сумішшю соди та оцту, і при додаванні води відбувається "виверження". Це допомагає учням візуалізувати фізичні процеси, пов'язані з виверженням вулканів, та краще розуміти географічні концепції, як-от рух земної кори, утворення ландшафтів тощо. Такі моделі дозволяють дітям не лише бачити, але й відчувати, як працюють природні процеси, роблячи уроки більш інтерактивними і зрозумілими для учнів з особливими освітніми потребами [1].

Моделювання природних явищ і використання експериментальних моделей надають можливість учням краще розуміти складні географічні процеси через практичний досвід, що значно підвищує рівень їхнього залучення в навчальний процес. Це дозволяє створювати інклюзивне середовище, де кожен учень, зважаючи на свої індивідуальні потреби, може досягати високих результатів у навчанні.

Уроки географії були чудовою платформою для реалізації творчих підходів в інклюзивному навчанні. Серед ефективних методів ми виділити:

1. Ігрові завдання. Наприклад, під час вивчення кліматичних зон учні можуть створювати моделі різних типів клімату з підручних матеріалів.

2. Проєктна діяльність. Завдання на створення "географічного атласу своєї місцевості" дозволяють кожному учню вкласти свою частку у спільний проєкт.

3. Рольові ігри. Учні "подорожують" різними країнами, виконуючи творчі завдання (наприклад, малюють прапори чи символи країн).

4. Використання різних творчих вправ: малювання географічних карт (завдання: намалювати карту уявної країни, вказавши на ній кліматичні зони, річки, гори та корисні копалини); креативне письмо (завдання: написати розповідь від імені мешканця країни, яку учні вивчають); створення макетів (завдання: виготовити макет вулкану чи ландшафту місцевості (наприклад, гори або пустелі)); географічні квести (завдання: розв'язати серію завдань для “подорожі” через різні країни (завдання можуть включати загадки, ребуси, пошук інформації)).

Переваги таких методів: розвиток активності учнів, критичного мислення та покращенні когнітивних навичок. Однак, застосування таких підходів вимагає значних ресурсів і підготовки педагогів, а також наявності матеріально-технічної бази.

Висновки. В Україні впровадження інклюзивних форм навчання стикається з певними труднощами, зокрема, через нестабільне фінансування та недостатню підготовленість деяких навчальних закладів. Проте, незважаючи на ці виклики, інноваційні методи навчання поступово знаходять своє місце в освітньому процесі, допомагаючи покращити якість освіти для дітей з особливими освітніми потребами і сприяючи їхній соціалізації та розвитку.

Література

1. Нова українська школа: медіаграмотність на уроках географії в 6 класі (з досвіду роботи творчої групи вчителів географії Кіровоградської області): методичний посібник / Укладач Л.М. Хлань. Кропивницький: КЗ «КОІППО імені Василя Сухомлинського», 2024. 184 с.

2. Назаренко Т. Г., Полтавченко Д. В. Методичні орієнтири запровадження інтегрованих навчальних курсів за вибором з географії та економіки в освітній процес гімназії та ліцею: методичні рекомендації. Київ: Інститут педагогіки НАПН України, 2022. 24 с.

3.Лаврук М. М. Методика навчання географії: практична і самостійна робота студентів: навчально-методичний посібник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2015. 136 с.

4.Колупаєва А. А. Навчання дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному середовищі: навчально-методичний посібник / А. А. Колупаєва, О.М. Таранченко. Харків : Вид-во «Ранок», 2019. 304 с.

5.Ісаєва Г. Інтерактивні методи навчання під час вивчення географії в школі. *Географія та основи економіки в школі*. 2004. № 4 С. 43-45.

6.Побірченко Н., Коберник Г. Інтерактивне навчання в системі нових освітніх технологій. *Початкова школа*. 2014. № 17. С. 8-10.

Прокопенко Тетяна Володимирівна,
практичний психолог-методист
вчитель основ здоров'я Нерубайського академічного
ліцею № 1
Нерубайської сільської ради, Одеського району Одеської
області

РЕАЛІЗАЦІЯ СТРАТЕГІЇ ЗБЕРЕЖЕННЯ ЗДОРОВ'Я ПІДЛІТКІВ В РАМКАХ ПРОЄКТУ «ПСИХІЧНЕ ЗДОРОВ'Я - ЗАПОРУКА ГАРМОНІЙНОГО РОЗВИТКУ» В НЕРУБАЙСЬКОМУ АКАДЕМІЧНОМУ ЛІЦЕЇ №1

Саме в найтемніші моменти ми повинні зосередитися, щоб побачити світло

Аристотель

Просто пам'ятайте, що ви не самотні, насправді ви перебуваєте в дуже звичайній ситуації з мільйонами інших. Ми повинні допомагати один одному і продовжувати прагнути до досягнення наших цілей

Майк Морено

Наукове видання

**МОДЕРНІЗАЦІЯ
ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В СУЧАСНИХ
ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ**

Збірник матеріалів
II Всеукраїнської науково-практичної конференції

м. Одеса, 20-21 лютого 2025 року

Редколегія: І.А.Княжева, Т.І.Койчева, Т.Ю. Осипова,
О. А. Галіцан, І.О. Бартенєва, О.П.Ноздрова, І.С.Артемьєва,
П.П.Кинєва.

Віддруковано з оригінал-макету
Підп. до друку 03.03.2025. Формат 60 \90\16
Папір офсетний. Друк різнографічний. Обсяг вид. арк. 1,5
Тираж 100 прим. Зак. №194
Віддруковано в копіривальному центрі «Магістр»
м.Одеса, вул.Мечнікова,36, тел. +38(063)890-82-36
Свідоцтво про реєстрацію №2670316784 від 30.12.2022 р.